

Meghirdetendő EU pályázatok

■ TÁJÉKOZTATÓ A NEMZETI FEJLESZTÉSI TERVBEN SZEREPLŐ SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKVÉDELMI FEJLESZTÉSEKRŐL

A magyar Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT), illetve az annak alapján 2003 decemberében az EU által is elfogadott Közösségi Támogatási Keret (KTK), valamint a végrehajtásról szóló öt Operatív Program és a bennük megfogalmazott intézkedések határozzák meg, hogy az Európai Unió Strukturális Alapjai 2004 – 2006 között milyen fejlesztések megvalósítását támogatják majd hazánkban.

■ A NEMZETI FEJLESZTÉSI TERV ÉS A KÖZÖSSÉGI TÁMOGATÁSI KERET

Az NFT, illetve most már KTK egy olyan stratégiai dokumentum, amely részletes helyzetelemzésre épülő célrendszert tartalmaz.

■ A CÉLOKHOZ KAPCSOLDÓDÓ PRIORITÁSOK A KÖVETKEZŐK :

- Versenyképesebb termelő szektor
- Magasabb szintű foglalkoztatás és humán kapacitások
- Jobb infrastruktúra és tisztább környezet
- Megerősített regionális és helyi potenciál

A Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program (HEF OP), ahol a szociális terület fejlesztései is találhatóak, az NFT-ben meghatározott prioritások közül a magasabb szintű foglalkoztatás és humán kapacitások elérését szolgálja. A megvalósításhoz két Strukturális Alap: az Európai Szociális Alap (ESZA) és az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) nyújt majd támogatást a 2004-2006 közötti időszakban.

A HEF OP elsősorban a magyar foglalkoztatási szint növelését, az inaktivitás csökkentését szolgálja.

ENNEK MEGFELELŐEN A PROGRAM SPECIFIKUS CÉLJAI A KÖVETKEZŐK:

- A foglalkoztatási szint emelése
- A munkaerő versenyképességének javítása
- A társadalmi beilleszkedés elősegítése

A szociális terület ebben a megközelítésben a társadalmi beilleszkedés elősegít

téséhez járul hozzá, s csak annyiban számíthat a Strukturális Alapokból forrásokra, amennyiben elősegíti, támogatja a munkaerő-piaci részvételt. Mindez integrált megközelítésre épülő, speciális intézkedéseket kíván. Célunk, hogy egyre több kirekesztéssel fenyegetett, inaktív társadalmi csoportnak legyen esélye a munkaerő-piaci részvételre, amelynek eléréséhez a foglalkoztatás, az oktatás és képzés, valamint a szociális szolgáltatások területén egyaránt erőfeszítéseket kell tenni.

A KTK, illetve az operatív programok pályázati programokon keresztül valósulnak meg. Az EU-támogatások esetében általános feltétel a projektek mérhetősége, a KTK-ban és az OP-ban meghatározott célokhoz és elvárt eredményekhez való illeszkedés.

A pályázatok 2004-2006. között folyamatosan kerülnek majd meghirdetésre, az első kiírás megjelenése 2004 első negyedében (reményeink szerint márciusban) várható. A pályázatokkal kapcsolatos eljárás lebonyolítása, a projektek nyomom követése az EU elvárásainak megfelelően külön végrehajtási rendszer feladata. A végrehajtás kulcsszereplői az irányító hatóságok, a közreműködő szervezetek és a monitoring bizottságok. Az Egészségügyi, szociális és Családügyi Minisztérium közreműködő szervezete a Strukturális Alapok Programiroda.

■ A SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKVÉDELMI TERÜLET PÁLYÁZATAIRÓL

A meghirdetendő pályázatok még nem tekinthetők minden tekintetben véglegesnek, ám a fejlesztések irányai már eldőlték. A szociális terület két intézkedés alapján hirdet pályázatokat, részben az ESZA, részben az ERFA támogatására számítva. Az alábbiakban röviden ismer-

tetjük a várható pályázatokat.

■ 1. A TÁRSADALMI BEFOGADÁS ELŐSEGÍTÉSE A SZOCIÁLIS TERÜLETEN DOLGOZÓ SZAKEMBEREK KÉPZÉSÉVEL

Az Európai Szociális Alap támogatásával megvalósuló projektek alapvető célja a szociális területen dolgozó szakemberek és önkéntesek humán erőforrás-fejlesztése, ismereteik, együttműködési hálózataik bővítése. A hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatási esélyeinek növelése szempontjából ugyanis rendkívül fontos, hogy a velük foglalkozó szakemberek ne csak klienseik elsődleges szükségleteit lássák el, hanem készítsék fel őket a munkaerő-piaci és képzési beilleszkedésre, részvételre is. Ezáltal a szociális terület a korábbiaknál jobban illeszkedik a foglalkoztatás- és képzési politikához, mert a segítő munkához hozzákapcsolja a foglalkoztatási esélyek növeléséhez szükséges tudást, készségeket is. Ezzel a megközelítéssel egyúttal az ágazatok közötti együttműködés is erősödik, ami hatékonyabbá teszi a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedésének elősegítését. Így a megvalósítandó projektek legfontosabb közvetlen célkitűzése a hátrányos helyzetűekkel foglalkozó szakemberek humán erőforrás-fejlesztése, társadalmi célkitűzése pedig a hátrányos helyzetű csoportok részvételének növelése a foglalkoztatásban.

A munkaerő-piaci irányultság miatt a munkavállalási koron túli embereknek nyújtott ellátásokhoz, szociális szolgáltatásokhoz kapcsolódó humán erőforrás-fejlesztés a pályázatban nem támogatható éppúgy, mint a szociális szakemberek alapképzése, mivel ezek – természetesen – állami feladatot jelentenek.

• Támogatható fejlesztések

Általánosságban elmondható, hogy csak olyan fejlesztések támogathatók, amelyek többletet hordoznak az adott szervezet/intézmény törvényi kötelezettségeit képező, illetve egyébként is végzett tevékenységeihez képest, vagy eltérnek azoktól! Az alábbi tevékenységek számíthatnak támogatásra:

1. Szociális és gyermekvédelmi területen és pártfogói felügyeletben dolgozó szakemberek/önkéntesek szakmai képzése, átképzése, továbbképzése, felkészítése; a szakmai fejlődést szolgáló és a kiégést megelőző formák, pl. szupervízió, esetmegbeszélés, stb. szervezése; mentálhigiénés, konfliktuskezelési, mediációs képzés/tréning nyújtása, EU-s ismeretek, számítógépes ismeretek, munkaerőpiaci ismeretek oktatása, csoportos, vagy egyéni, elektronikus formában történő tanulás biztosítása.

2. A család és munkahely összeegyeztetését szolgáló intézmények/szervezetek létrehozását/fejlesztését célzó humán erőforrás-fejlesztés: alapképzés és egyéb képzés a gyermekek napközbeni rugalmas ellátásában résztvevők számára, a különféle, a gyermekek napközbeni ellátását és a korai fejlesztést célzó szolgáltatások közötti hálózatszervezés, hálózat működtetés; alternatív, a szükségletekhez és igényekhez igazodó szolgáltatások módszertanának kidolgozása; tapasztalatcserék szervezése a már bevált gyakorlatok átvétele érdekében.

3. A szociális és gyermekvédelmi területen, valamint a pártfogó felügyelet területén működő szervezetek együttműködésének elősegítése más ágazatok szervezeteivel az ellátottak jobb munkaerőpiaci (re-) integrációja érdekében; esetmegbeszélő, esetenedzseri csoportok szervezése, működtetése; közös adatbázisok létrehozása; hálózatszervezés, hálózat működtetése. Ebben az esetben kötelező projekt-elem az együttműködés előkészítéseként az együttműködésben résztvevők számára szervezett közös képzés/tréning/felkészítés.

A pályázatok elbírálása során fel-tétel, illetve előnyt jelent, ha a pályázó

• az ERFA támogatásával megvalósuló szociális intézkedés pályázatán is

részt vesz,

• *aktívan bevonja a tervezésbe és a végrehajtásba a közvetett célcsoportok (hátrányos helyzetűek) önszerveződéseit, érdekképviseleti szervezeteit,*

• *a támogatható fejlesztések (ld. ugyanez a pont alább) érdekében a civil szervezetek és az önkormányzati fenntartású intézmények közötti aktív együttműködésben vesz részt,*

• *hátrányos helyzetű településeken vagy a telep-szerű lakókörnyezetben nyújt magas színvonalú ellátást/szolgáltatást,*

• *projektjét a cigány kisebbségi önkormányzatokkal, szószólókkal, vagy ezek hiányában roma szervezetekkel együttműködésben valósítja meg,*

• *innovatív megközelítéseket vagy modellértékű gyakorlati megoldásokat alkalmaz, stb.*

2. A TÁRSADALMI BEFOGADÁST TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁSOK INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSE

Az ERFA támogatásával olyan projekteket kívánunk támogatni, amelyek alapvető célja olyan szociális és gyermekjóléti szolgáltatások infrastruktúrális feltételeinek kialakítása, fejlesztése, amelyek a szolgáltatást igénybe vevők, illetve családjaik számára segítséget nyújt a családi és a munkahelyi kötelezettségek egyeztetésében, illetve hozzájárul munkaerőpiaci részvételükhöz.

A közvetlen cél a szociális és gyermekvédelmi területen működő egyes napközbeni ellátások fejlesztése, elsősorban olyan földrajzi környezetben, ahol nem működnek hasonló szolgáltatások. Fontos, hogy a pályázati program az intézmény alapfeladatain túl is támogassa az egyes célcsoportok (munkaerőpiacra visszatérni szándékozó nők, fogyatékosokkal élők, hajléktalanok) munkaerőpiaci visszatérését, illetve foglalkoztatási esélyeit.

• Bölcsőde és a hozzá kapcsolódó rugalmas napközbeni ellátások

A család és munkahely összeegyeztetését leginkább támogató bölcsődei ellátás Magyarországon jelenleg csak a 0-3 éves népesség 7%-át képes befogadni. A több mint 3000 hazai település közül a bölcsődék csak 140 településen talál-

hatók meg. Az új bölcsődék létesítése elsősorban a bölcsődei ellátással nem rendelkező tizezer fő lakosság szám feletti településeken indokolt, de támogatni kívánjuk új intézmények létesítését a városiányos kistérségekben is. A létrehozandó új intézmények különösen a hátrányos helyzetű családokat, a munkaerőpiacra visszatérő nőket támogatják, ezért a fejlesztéseket célszerű ott megvalósítani, ahol a foglalkoztatási és képzési lehetőségek rendelkezésre állnak. A beruházásokat célszerű a már működő, hasonló funkciót ellátó intézményekhez illeszteni, így például óvoda bővítése bölcsődével, vagy bölcsőde bővítése családi napközikkal, vagy más, alternatív, a foglalkoztatáshoz illeszkedő szolgáltatásokkal.

• Hajléktalanok nappali intézménye (nappali melegedő)

A hajléktalanok nappali szolgáltatásainak hálózata kiépítetlen, a nagyvárosokban is hiányzik az intézményi háttér, ahol pedig nagy számban élnek hajléktalan emberek. Az átmeneti szállások rendszerint csak éjszakai elhelyezést nyújtanak; így a hajléktalanok a nappal általában kénytelenek az utcán tölteni. A nappali melegedő elsősorban napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek, kielégítésére szolgál. Kívánatos, hogy a program keretében támogatott intézmények egyéb, pl. oktatási-képzési, munkaerőpiaci szolgáltatásokat is nyújtsanak a munkaképes hajléktalan személyek munkaerőpiaci és társadalmi integrációja érdekében.

• Fogyatékosokkal élők nappali intézménye

A fogyatékosokkal élők számára – különösen a kisebb településeken – nincsenek elérhető szociális szolgáltatások, emellett a foglalkoztatási lehetőségek is otthonra korlátozódnak. A fogyatékos személyek társadalmi befogadásának és munkaerőpiaci integrációjának erősítése érdekében fejleszteni kell a nappali intézmények hálózatát, mind az ellátottak száma, mind a számukra nyújtott szolgáltatások terén. Kívánatos, hogy a program keretében támogatott intézmények a kötelező alapszolgáltatások mellett a tár-

sadalmi és munkaerő-piaci integrációt célzó szolgáltatásokat is nyújtsanak, illetve a szolgáltatást igénybe vevők állapotának megfelelően fejlesztő felkészítést, védett, félig védett vagy tranzitfoglalkoztatást is biztosítsanak.

A pályázatok elbírálása során az alábbi szempontok kiemelten fontosak, illetve előnyt jelentenek

- a pályázó törvényi kötelezettséghez képest a célcsoport igényeihez és szükségleteihez igazodó, a társadalmi befogadást és a munkaerő-piaci integrációt támogató többlétszolgáltatások nyújtását vállalja,

- a program keretében végzett felújítás és/vagy bővítés kapacitásbővítést, illetve a már meglévő szolgáltatások minőségfejlesztését szolgálja,

- az építés, bővítés, felújítás új munkahelyek létrehozását eredményezi,

- előnyt élveznek azok a projektek, amelyek továbbfejlesztett vagy újonnan létrejövő szolgáltatások tartalmát érintő szükséglet- és igényfelmérés, valamint ez alapján szolgáltatási (szakmai) terv elkészítését is tervezik a program keretében,

- előnyt élveznek azok a pályázók, amelyek a projekt előkészítésébe és megvalósításába bevonják az érintett célcsoportok szervezeteit,

- a program keretében kiemelten támogatjuk a térségi vagy települési összefogással megvalósuló, több település számára szolgáltatást nyújtó projekteket,

- előnyt élveznek azok a projektek, amelyek földrajzi és társadalmi szempontból hátrányos helyzetű térségben/település(ek)en valósulnak meg,

- a program keretében elsősorban azokat a projekteket támogatjuk, amelyekben a szolgáltatások célcsoportjainak többségét a társadalmi integrációt segítő szociális szolgáltatásokból kirekesztettek képezik.

A TÁMOGATOTT PROJEKTEKSEL SZEMBENI KÖZÖS ELVÁRÁSOK Általános feltétel:

- a szociális és gyermekvédelmi ellátás/szolgáltatások fejlesztésében kulcsfontosságú megfelelő partneri

együttműködések kialakítása

- a közvetett célcsoport munkaerő-piaci helyzetének javítását célzó szakmai módszerek, eljárások kidolgozása, alkalmazása

- a regionális, kistérségi, helyi szociális stratégiákhoz való illeszkedés

■ KIK PÁLYÁZHATNAK?

A pályázó szervezetek az alábbi körből kerülhetnek ki:

- Helyi önkormányzati végrehajtó költségvetési szerv (beleértve a megyei (fővárosi) szervezetet is)

- Helyi önkormányzati felügyelt költségvetési szerv (beleértve a megyei (fővárosi) szervezetet is)

- Helyi kisebbségi önkormányzati végrehajtó költségvetési szerv

- Helyi kisebbségi önkormányzati felügyelt költségvetési szerv

- Egyház

- Egyházi intézmény

- Közalapítvány

- Közalapítvány intézménye

- Egyéb alapítvány

- Közhasznú társaság

- Egyesülés

- Egyesület

- Egyéb jogi személyiségű non-profit szervezet

- Önkormányzati társulás

- Nonprofit képzőintézmények, felsőoktatási intézmények

A felsoroltakon kívül eső szervezet nem nyújthat be pályázatot, pl. profitorientált szervezetek. Központi költségvetési szerv vagy intézménye (pl. minisztériumi intézmény) vagy azok szervezeti egységei önállóan akkor sem nyújthatnak be pályázatot, ha foglalkoznak képzéssel vagy kutatással.

■ FOGALMAK :

- **Pályázó:** Az a szervezet, amely benyújtja a pályázatot. A konzorciumi együttműködés kereteiben benyújtott pályázatok esetében is csak a partnerségben irányító, koordinációs szerepet betöltő szervezet nyújtja be a pályázatot, és ő vállal teljes körű felelősséget a projekt megvalósításáért, amikor nyertes pályázóként szerződés kötésre kerül sor. Minden konzorciumi együttműködésben

csak egy pályázó van, amely koordinálja a partnereket, összehangolja a partnerség munkáját, még akkor is, ha az egyes tevékenységek fő felelőse esetleg valamely másik partner.

- **Kedvezményezett:** A nyertes pályázót a szerződéskötéstől számítva kedvezményezettnek nevezzük. Amennyiben a támogatást nem csak a pályázó kapja, úgy a támogatásból közvetlenül részesülő további konzorciumi partner is szerepel a szerződésben, és annak aláírásával részfelelősséget vállal a projekt megvalósításáért.

- **Konzorciumi partner:** A program ösztönözni kívánja azon szereplők összefogását, amelyek közösen hatékonyabban tudnak cselekedni a pályázati célok elérése érdekében. A konzorciumi együttműködésben részt vevő partnerek számát a pályázó a pályázati programmal összhangban ön maga határozhatja meg. A konzorciumi együttműködésben részt vevő szervezeteknek tevékenységükkel hozzá kell járulniuk a célok megvalósításához.

■ EGÉB FONTOS INFORMÁCIÓK

A meghirdetendő pályázatokról az Egészségügyi, szociális és Családügyi Minisztérium honlapján lehet pontosan tájékozódni: www.eszscsm.hu. A meghirdetés várható időpontja 2004. március, de még ebben az évben várható a felhívás megismétlése is, ami újabb pályázatok benyújtását teszi lehetővé. A pályázók minél sikeresebb felkészítése érdekében 2003-ban az ESZCSM nyílt pályázatot is hirdetett, amelyhez kapcsolódóan 2004. első félévében pályázati tanácsadásra is sor kerül, amelyen természetesen nem csak a korábbi pályázók, hanem minden érdeklődő részt vehet. A tanácsadással és a meghirdetendő pályázatokkal kapcsolatban az ESZCSM közreműködő szervezete, a Strukturális Alapok Programiroda (SAP) nyújt részletes tájékoztatást.

Elérhetőségük :

Tel.: 301-7856, -7857, 301-7858

e-mail: strupi@eszscsm.hu

Drosztmárné Kánnai Magdolna